

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดูแลด้านโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองในกลุ่มชาติพันธุ์ อำเภอยางป่าเป้า จังหวัดเชียงราย*

Factors Affecting Nutritional Care Behaviors in Preschool Children among Ethnic Parents, Wiang Pa Pao District, Chiang Rai Province*

รุจิรัฐ ทะนาวา, ส.ม. (สาธารณสุขศาสตร์)¹

Rujeerat Thanawa, M.P.H. (Public Health)¹

พันธ์ทิพย์ หินหุ่มเพชร, Ph.D. (Environmental Toxicology)²

Pantip Hinhumpatch, Ph.D. (Environmental Toxicology)²

สุดาวดี ยะสะกะ, ส.ด. (สาธารณสุขศาสตร์)³

Sudawadee Yasaka, Dr.P.H. (Public Health)³

Received: July 4, 2023

Revised: November 27, 2023

Accepted: November 29, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบหาความสัมพันธ์เชิงทำนาย เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดูแลด้านโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองในกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนในกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในอำเภอยางป่าเป้า จังหวัดเชียงราย จำนวน 188 คน เครื่องมือการวิจัยประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลของเด็กก่อนวัยเรียน และแบบสอบถามสำหรับผู้ปกครอง แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้เรื่องโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียน มีค่าความเชื่อมั่น .71

* วิทยานิพนธ์หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

* Master's Thesis of Public Health Program, Faculty of Public Health, Naresuan University

¹ มหบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

¹ Master, Faculty of Public Health, Naresuan University

¹ ผู้เขียนหลัก (Corresponding author) E-mail: rujeerat.ice@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร: อาจารย์ที่ปรึกษา

² Assistant Professor, Faculty of Public Health, Naresuan University: Advisor

³ อาจารย์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

³ Instructor, Faculty of Public Health, Naresuan University

ทัศนคติเกี่ยวกับโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียน มีค่าความเชื่อมั่น .72 การรับรู้เกี่ยวกับภาวะโภชนาการ มีค่าความเชื่อมั่น .72 และพฤติกรรมการดูแลด้านโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียน มีค่าความเชื่อมั่น .70 เก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนกุมภาพันธ์ 2562 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองในกลุ่มชาติพันธุ์มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดูแลด้านโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียนในระดับปานกลาง ($M = 44.05, SD = 3.87$) กลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่ ความรู้เรื่องโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียน และทัศนคติเกี่ยวกับโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียน สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการดูแลด้านโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองในกลุ่มชาติพันธุ์ได้ร้อยละ 33.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\text{adj. } R^2 = .332, p < .001$) โดยทัศนคติเกี่ยวกับโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียนสามารถทำนายพฤติกรรมการดูแลด้านโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองในกลุ่มชาติพันธุ์ได้มากที่สุด ($\text{Beta} = .329, p < .001$)

จากการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเสริมสร้างทัศนคติเกี่ยวกับโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียนและความรู้เรื่องโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียนให้แก่ผู้ปกครองในกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อให้ผู้ปกครองมีพฤติกรรมการดูแลด้านโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียนได้ถูกต้องยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: โภชนาการ เด็กก่อนวัยเรียน ผู้ปกครองกลุ่มชาติพันธุ์

Abstract

This predictive correlational research aimed to study factors affecting nutritional care behaviors in preschool children among ethnic parents. The samples were composed of 188 ethnic parents of preschool children, Wiang Pa Pao District, Chiang Rai Province. The research instruments included a data record form for preschool children and a five-part questionnaire for ethnic parents: personal factors, knowledge of preschool children nutrition with a reliability of .71, attitude toward preschool children nutrition with a reliability of .72, perceived nutrition with a reliability of .72, and nutritional care behaviors in preschool children with a reliability of .70. Data were collected in February 2019. Statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and stepwise multiple regression analysis.

The research results revealed that the mean score of nutritional care behaviors in preschool children among ethnic parents was at a moderate level ($M = 44.05, SD = 3.87$). Lahu ethnic group, knowledge of preschool children nutrition, and attitude toward preschool children nutrition could statistically significantly jointly predict nutritional care behaviors in preschool children among ethnic parents at 33.20% ($\text{adj. } R^2 = .332, p < .001$).

The most predicting factor was attitude toward preschool children nutrition (Beta = .329, $p < .001$).

This research suggests that relevant agencies should promote attitude toward preschool children nutrition and knowledge of preschool children nutrition among ethnic parents. This will help parents enhance their nutritional care behaviors in preschool children.

Keywords: Nutrition, Preschool children, Ethnic parents

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ประสบกับวิกฤตด้านโภชนาการ โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ซึ่งคาดการณ์ว่าจะมีการเสียชีวิต 52 ล้านคน มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ 155 ล้านคน และ มีน้ำหนักเกินเกณฑ์ 41 ล้านคน (World Health Organization [WHO], 2018) นอกจากนี้ การระบาดของ COVID-19 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 ยังส่งผลกระทบต่อทางตรงและทางอ้อมต่อภาวะโภชนาการ ซึ่งผู้ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด คือ กลุ่มเปราะบาง โดยเฉพาะเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี จากสถิติภาวะโภชนาการในเด็กขององค์การอนามัยโลก ปี พ.ศ. 2563 พบว่า เด็กในทวีปเอเชียมีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ 78 ล้านคน และมีน้ำหนักเกินเกณฑ์ 17 ล้านคน (WHO, 2020) สำหรับประเทศไทย พบปัญหาด้านโภชนาการมากถึงร้อยละ 18 (สถาบันอาหาร, 2559) จากการศึกษาสถานการณ์เกี่ยวกับเด็กในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2558 และ 2559 พบว่า ความชุกของปัญหาด้านโภชนาการในเด็กแรกเกิดถึง 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.10 โดยปัญหาด้านโภชนาการแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ น้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ ส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์ และน้ำหนักเกินเกณฑ์ ซึ่งปัญหาด้านโภชนาการเป็นผลมาจากการบริโภคอาหารที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก (กองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ, 2560)

จากการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย ปี 2562 พบว่า เด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี มีภาวะเตี้ยร้อยละ 13.70 ภาวะผอมร้อยละ 8 และภาวะน้ำหนักเกินร้อยละ 9 (สำนักโภชนาการ กรมอนามัย,

2565) ส่วนสถิติภาวะโภชนาการในประเทศไทย ปี 2559 พบว่า เด็กที่มีปัญหาภาวะโภชนาการส่วนใหญ่เป็นเด็กกลุ่มชาติพันธุ์ อายุต่ำกว่า 5 ปี ซึ่งมีภาวะโภชนาการต่ำกว่าเป้าหมายของกระทรวงสาธารณสุข โดยมีส่วนสูงตามเกณฑ์เพียงร้อยละ 46.50 และมีน้ำหนักตามเกณฑ์ร้อยละ 58.40 (สมควร ไจระจำง, 2560) ทั้งนี้ กลุ่มชาติพันธุ์มีทั้งหมดประมาณ 6.10 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 9.68 ของประชากรในประเทศไทย โดยกระจายอยู่ใน 20 จังหวัดของประเทศไทย (กองกิจการนิคมสร้างตนเองและพัฒนาชาวเขา กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ, 2559) หากปัญหาภาวะโภชนาการในเด็กกลุ่มชาติพันธุ์ไม่ได้รับการแก้ไข อาจส่งผลกระทบต่อความเหลื่อมล้ำทางเชื้อชาติ และเป็นปัญหาทางสาธารณสุขและสังคมในอนาคต

เชียงรายเป็นจังหวัดที่มีชุมชนบนพื้นที่สูงจำนวนมาก และมีประชากรกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่บนพื้นที่สูง 237,766 คน คิดเป็นอันดับ 2 ของประเทศ โดยประชากรกลุ่มชาติพันธุ์มีการกระจายแหล่งที่อยู่อาศัยบนพื้นที่สูงทั้งหมด 18 อำเภอ โดยมี 6 อำเภอ ที่มีประชากรกลุ่มชาติพันธุ์มากที่สุด ตามลำดับ ได้แก่ อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่สรวย อำเภอเมือง อำเภอเวียงแก่น อำเภอแม่จัน และอำเภอเวียงป่าเป้า (กองกิจการนิคมสร้างตนเองและพัฒนาชาวเขา กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ, 2559) จากการทบทวนวรรณกรรม ยังไม่พบการศึกษาเกี่ยวกับภาวะโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียนของกลุ่มชาติพันธุ์ที่อำเภอเวียงป่าเป้า ประกอบกับอำเภอเวียงป่าเป้ามียลักษณะพื้นที่เป็นชนบทและมีประชากรอาศัยอยู่

หลายเชื้อชาติ เช่น ไทยพื้นราบ อาข่า ม้ง ปกาเกอะญอ ลาหู่ จึงเกิดความหลากหลายทางชาติพันธุ์ โดยมีประชากรกลุ่มชาติพันธุ์อาศัยอยู่สูงถึงร้อยละ 20.83 (กองกิจการนิคมสร้างตนเองและพัฒนาชาวเขา กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ, 2559) และมีโรงเรียนที่มีกลุ่มชาติพันธุ์เข้าศึกษาทั้งหมดโดยไม่มีชาวไทยพื้นราบถึง 7 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านห้วยโป่ง โรงเรียนบ้านห้วยม่วง โรงเรียนบ้านเมืองน้อย (นิมมานเหมินทานุสรณ์) โรงเรียนดอยเวียงผาพิทยา โรงเรียนบ้านแม่ปูลหวง โรงเรียนบ้านแม่ตะละ และโรงเรียนบ้านโป่งนก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยพบว่า เด็กก่อนวัยเรียนมีปัญหาด้านโภชนาการดังนี้ 1) น้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 30.49 2) ส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 39.34 3) น้ำหนักและส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 21.97 และ 4) น้ำหนักเกินเกณฑ์ ร้อยละ 2.95 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2, 2560) ซึ่งจะส่งผลต่อการเจริญเติบโตด้านร่างกาย การพัฒนาของสมอง ด้านการเรียนรู้และด้านสังคม ทำให้พัฒนาการของเด็กไม่เหมาะสมตามวัย เรียนรู้ช้า แม้เด็กจะได้รับการกระตุ้นพัฒนาการแต่ไม่สามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ หากยังไม่แก้ไขเรื่องภาวะโภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียน

จากปัญหภาวะโภชนาการของกลุ่มชาติพันธุ์ โดยเฉพาะในเด็กก่อนวัยเรียน ย่อมส่งผลกระทบต่อสุขภาพและพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก ซึ่งผู้ปกครองเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการดูแลด้านโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียน เช่น การจัดหาวัตถุดิบที่มีคุณค่าตามหลักโภชนาการ การปรุงอาหารที่ถูกสุขลักษณะ การดูแลเด็กในการรับประทานอาหาร ดังการศึกษาที่พบว่า พฤติกรรมการจัดหาอาหารของผู้ปกครอง และพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กด้านโภชนาการของผู้ปกครองเป็นปัจจัยที่สามารถทำนายภาวะโภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียนได้ (สมกร เขียวภูริเดช, ดวงฤทัย แสนคุ้มหอม, และสุภารัตน์ วันงามวิเศษ, 2565) และการศึกษา

ที่พบว่า การเตรียมอาหารของผู้ปกครองเป็นปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมเสี่ยงด้านโภชนาการของเด็กวัยก่อนเรียนได้ หากผู้ปกครองเตรียมอาหารประเภท ผักหรือทอด อาหารกึ่งสำเร็จรูป นมปรุงแต่งรส ให้เด็กรับประทานมาก จะทำให้พฤติกรรมเสี่ยงด้านโภชนาการของเด็กวัยก่อนเรียนเพิ่มมากขึ้น (เสาวณีย์ เทศนุ้ย, เพ็ญมาศ สุนทรจิตต์, และกิตติพร เนาว์สุวรรณ, 2564) ดังนั้น ความรู้เรื่องโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียน รวมทั้งทัศนคติเกี่ยวกับโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียน และการรับรู้เกี่ยวกับภาวะโภชนาการของผู้ปกครอง น่าจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมดูแลด้านโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครอง ซึ่งการที่ผู้ปกครองในกลุ่มชาติพันธุ์จะมีความรู้เรื่องโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียนที่ถูกต้องนั้น จำเป็นต้องเข้าถึงแหล่งความรู้และมีความเข้าใจภาษาที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้นั้น เมื่อผู้ปกครองมีความรู้เรื่องโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียนแล้ว ย่อมเกิดทัศนคติที่ดีและมีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะโภชนาการที่เหมาะสม อันจะส่งผลให้ผู้ปกครองมีพฤติกรรมการดูแลด้านโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียนที่ถูกต้อง ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดูแลด้านโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองในกลุ่มชาติพันธุ์ อำเภอเวียงป่าเป้า ซึ่งผลการวิจัยสามารถนำไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาภาวะโภชนาการและเป็นข้อมูลพื้นฐานให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปพัฒนาพฤติกรรมการดูแลด้านโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองในกลุ่มชาติพันธุ์ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดูแลด้านโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองในกลุ่มชาติพันธุ์ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดูแลด้านโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองในกลุ่มชาติพันธุ์ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

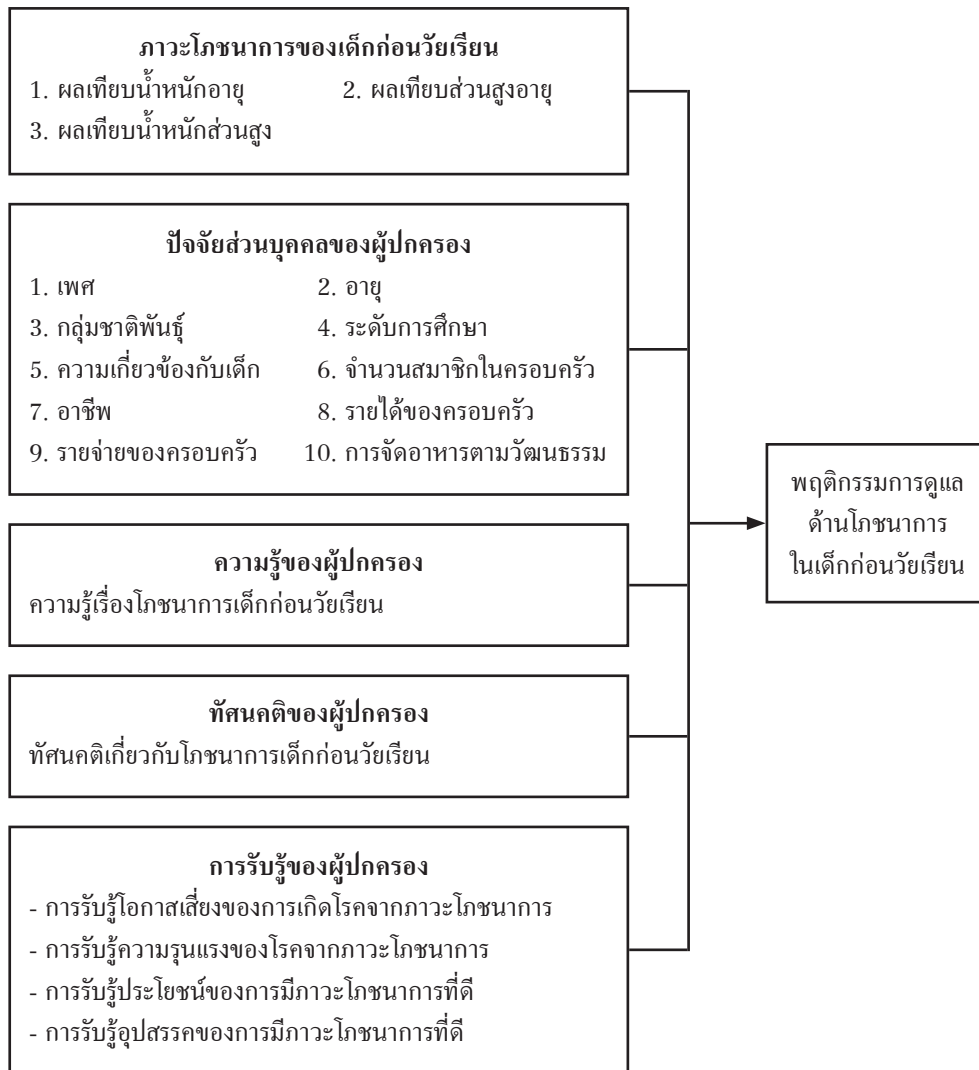
สมมติฐานการวิจัย

ภาวะโภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียน (ผลเทียบน้ำหนักอายุ ผลเทียบส่วนสูงอายุ และผลเทียบน้ำหนักส่วนสูง) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครอง (เพศ อายุ กลุ่มชาติพันธุ์ ระดับการศึกษา ความเกี่ยวข้องกับเด็ก จำนวนสมาชิกในครอบครัว อาชีพ รายได้ของครอบครัว รายจ่ายของครอบครัว และการจัดอาหารตามวัฒนธรรม) ความรู้เรื่องโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียน ทักษะคิดเกี่ยวกับโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียน และการรับรู้เกี่ยวกับภาวะโภชนาการ สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการดูแลด้านโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองในกลุ่มชาติพันธุ์ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดความรู้ ทักษะคิด และการยอมรับปฏิบัติ (knowledge, attitude, and practice [KAP]) ของ Bloom (1956 อ้างถึงใน สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2549) ที่เชื่อว่า เมื่อบุคคลได้รับข่าวสารจะก่อให้เกิดความรู้ ส่งผลต่อทัศนคติ และ

ก่อให้เกิดพฤติกรรมในทางที่เหมาะสม และแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ (Health Belief Model) ของ Maiman and Becker (1974) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบแรงจูงใจด้านสุขภาพเป็นองค์ประกอบที่เป็นระดับความสนใจของผู้ป่วยที่มีต่อสุขภาพ โดยผู้วิจัยประยุกต์ใช้แนวคิด KAP และแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ ร่วมกับนำตัวแปรจากการทบทวนวรรณกรรม มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ภาวะโภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียน ประกอบด้วยผลเทียบน้ำหนักอายุ ผลเทียบส่วนสูงอายุ และผลเทียบน้ำหนักส่วนสูง 2) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครอง ประกอบด้วย เพศ อายุ กลุ่มชาติพันธุ์ ระดับการศึกษา ความเกี่ยวข้องกับเด็ก จำนวนสมาชิกในครอบครัว อาชีพ รายได้ของครอบครัว รายจ่ายของครอบครัว และการจัดอาหารตามวัฒนธรรม 3) ความรู้เรื่องโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียน 4) ทักษะคิดเกี่ยวกับโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียน และ 5) การรับรู้เกี่ยวกับภาวะโภชนาการสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบหาความสัมพันธ์เชิงทำนาย (predictive correlational research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรเป็นผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนในกลุ่มชาติพันธุ์อาข่า ม้ง กระเหรี่ยง ลาหู่ ลีซู และลัวะ ที่อาศัยอยู่ในอำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย จำนวน 307 คน (สำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2, 2560) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง คือ 1) อาศัยอยู่ในพื้นที่ 1 ปีขึ้นไป 2) สื่อสารภาษาไทยได้ โดยสามารถอ่านและตอบแบบสอบถามได้ และ 3) ยินยอมเข้าร่วมการวิจัย กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้วิธีการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 171 คน และเพื่อเป็นการทดแทนในกรณีที่

แบบสอบถามไม่สมบูรณ์ จึงเพิ่มกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 10 (สำเร็จ จันทรสุวรรณ และสุวรรณ บัวทวน, 2547) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 188 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ โดยการจับฉลากรายชื่อ นักเรียน ตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านห้วยโป่ง จำนวน 8 คน โรงเรียนบ้านห้วยม่วง จำนวน 16 คน โรงเรียนบ้านเมืองน้อย (นิมมานเหมินทานุสรณ์) จำนวน 19 คน โรงเรียนดอยเวียงผาพิทยฯ จำนวน 43 คน โรงเรียนบ้านแม่ปูลหวง จำนวน 47 คน โรงเรียนบ้านแม่ตะละ จำนวน 25 คน และโรงเรียนบ้านโป่งนก จำนวน 30 คน

เครื่องมือการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลของเด็กก่อนวัยเรียน ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ น้ำหนัก และส่วนสูง จำนวน 4 ข้อ มีลักษณะคำตอบเป็นแบบเลือกตอบและแบบเติมคำ

ชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครอง แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ กลุ่มชาติพันธุ์ ระดับการศึกษา ความเกี่ยวข้องกับเด็ก จำนวนสมาชิกในครอบครัว อาชีพ รายได้ของครอบครัว รายจ่ายของครอบครัว และการจัดอาหารตามวัฒนธรรม จำนวน 10 ข้อ มีลักษณะคำตอบเป็นแบบเลือกตอบและแบบเติมคำ

ส่วนที่ 2 ความรู้เรื่องโภชนาการเด็ก ก่อนวัยเรียน ผู้วิจัยประยุกต์จากแบบสอบถามของ วีรวัดย์ ศิรินาม (2561) จำนวน 15 ข้อ ประกอบด้วย ข้อคำถามที่เป็นจริง จำนวน 11 ข้อ และข้อคำถามที่เป็นเท็จ จำนวน 4 ข้อ มีลักษณะคำตอบเป็นแบบให้เลือกตอบว่าใช่หรือไม่ใช่ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ ข้อคำถามที่เป็นจริง หากตอบว่าใช่ ให้ 1 คะแนน และหากตอบว่าไม่ใช่ ให้ 0 คะแนน ส่วนข้อคำถามที่เป็นเท็จให้คะแนนในลักษณะตรงกันข้าม สำหรับเกณฑ์

การแปลผลคะแนน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ มีความรู้ในระดับน้อย (0-8.99 คะแนน) ในระดับปานกลาง (9.00-11.99 คะแนน) และในระดับดี (12.00-15.00 คะแนน)

ส่วนที่ 3 ทักษะคิดเกี่ยวกับโภชนาการเด็ก ก่อนวัยเรียน ผู้วิจัยประยุกต์จากแบบสอบถามของ สิริกันย์ แก้วพรหม (2549) จำนวน 15 ข้อ ประกอบด้วย ข้อคำถามทางบวก จำนวน 8 ข้อ และข้อคำถามทางลบ จำนวน 7 ข้อ มีลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จากคะแนน 1-5 ของข้อคำถามทางบวก ได้แก่ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย และ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนข้อคำถามทางลบให้คะแนนในลักษณะตรงกันข้าม สำหรับเกณฑ์การแปลผลคะแนน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ มีทัศนคติในระดับไม่ดี (15-34 คะแนน) ในระดับปานกลาง (35-55 คะแนน) และในระดับดี (56-75 คะแนน)

ส่วนที่ 4 การรับรู้เกี่ยวกับภาวะโภชนาการ ผู้วิจัยประยุกต์จากแบบสอบถามของณัฐณี แจ้งจำ (2549) แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคจากภาวะโภชนาการ การรับรู้ความรุนแรงของโรคจากภาวะโภชนาการ การรับรู้ประโยชน์ของการมีภาวะโภชนาการที่ดี และการรับรู้อุปสรรคของการมีภาวะโภชนาการที่ดี จำนวนด้านละ 5 ข้อ รวมจำนวน 20 ข้อ ประกอบด้วยข้อคำถามทางบวก จำนวน 15 ข้อ และข้อคำถามทางลบ จำนวน 5 ข้อ มีลักษณะคำตอบเป็นแบบให้เลือกตอบว่ารับรู้หรือไม่รับรู้ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ ข้อคำถามทางบวก หากตอบว่ารับรู้ ให้ 1 คะแนน และหากตอบว่าไม่รับรู้ ให้ 0 คะแนน ส่วนข้อคำถามทางลบให้คะแนนในลักษณะตรงกันข้าม สำหรับเกณฑ์การแปลผลคะแนน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ มีการรับรู้ในระดับน้อย (0-6.99 คะแนน) ในระดับปานกลาง (7.00-13.99 คะแนน) และในระดับดี (14.00-20.00 คะแนน)

ส่วนที่ 5 พฤติกรรมการดูแลด้านโภชนาการ ในเด็กก่อนวัยเรียน ผู้วิจัยประยุกต์จากแบบสอบถามของ

สุวรรณา เชียงขุนทด และคณะ (2557) จำนวน 20 ข้อ ประกอบด้วยข้อคำถามทางบวก จำนวน 12 ข้อ และข้อคำถามทางลบ จำนวน 8 ข้อ มีลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตรประมาณค่า 3 ระดับ จากคะแนน 1-3 ของข้อคำถามทางบวก ได้แก่ ไม่ปฏิบัติ ปฏิบัติเป็นบางครั้ง และปฏิบัติเป็นประจำ ส่วนข้อคำถามทางลบให้คะแนนในลักษณะตรงกันข้าม สำหรับเกณฑ์การแปลผลคะแนน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ มีพฤติกรรม การดูแลในระดับไม่ดี (20-33 คะแนน) ในระดับปานกลาง (34-46 คะแนน) และในระดับดี (47-60 คะแนน)

สำหรับการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามสำหรับผู้ปกครอง ส่วนความรู้เรื่องโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียน ส่วนทัศนคติเกี่ยวกับโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียน ส่วนการรับรู้เกี่ยวกับภาวะโภชนาการ และส่วนพฤติกรรมดูแลด้านโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียน ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย ได้คำดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแต่ละส่วนอยู่ในช่วง .67-1.00 ดำเนินการแก้ไขตามคำแนะนำ จากนั้นนำไปทดลองใช้กับผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนในกลุ่มชาติพันธุ์ โรงเรียนบ้านแม่ตำบาลท่าก้อ อำเภอมะสอย จังหวัดเชียงราย ที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามส่วนความรู้เรื่องโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียน และส่วนการรับรู้เกี่ยวกับภาวะโภชนาการ ด้วยวิธีการของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน สูตรที่ 20 (KR-20) ได้ค่าเท่ากับ .71 และ .72 ตามลำดับ และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามส่วนทัศนคติเกี่ยวกับโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียน และส่วนพฤติกรรมดูแลด้านโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียน ด้วยวิธีการของครอนบาช ได้ค่าเท่ากับ .72 และ .70 ตามลำดับ

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้ 1) หลังจากโครงร่างวิจัยได้รับการพิจารณาเห็นชอบจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยนเรศวร (เอกสารรับรอง เลขที่ COA No. 038/2019 และ IRB

No. 1019/61 วันที่ 23 มกราคม 2562) ผู้วิจัยจึงเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูล และ 2) ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล และสิทธิในการถอนตัวจากการวิจัย รวมทั้งแจ้งว่าข้อมูลจะได้รับการเก็บรักษาเป็นความลับ และนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น โดยจะนำเสนอข้อมูลในภาพรวม

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขออนุญาตดำเนินการวิจัยจากผู้อำนวยการโรงเรียนแต่ละแห่ง ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์การวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นพบกลุ่มตัวอย่างในวันที่โรงเรียนมีการประชุมผู้ปกครอง แนะนำตัวดำเนินการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างตามข้อความชี้แจงการพิทักษ์สิทธิ ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม โดยให้เวลาประมาณ 30 นาที ส่วนผู้วิจัยขอข้อมูลของเด็กก่อนวัยเรียนจากครูฝ่ายงานอนามัยโรงเรียนพร้อมบันทึกในแบบบันทึก ทั้งนี้ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนกุมภาพันธ์ 2562

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลของเด็กก่อนวัยเรียน ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครอง ข้อมูลความรู้เรื่องโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียน ข้อมูลทัศนคติเกี่ยวกับโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียน ข้อมูลการรับรู้เกี่ยวกับภาวะโภชนาการ และข้อมูลพฤติกรรมดูแลด้านโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียน วิเคราะห์ด้วยสถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการหาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมดูแลด้านโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียน วิเคราะห์ด้วยสถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลของเด็กก่อนวัยเรียน พบว่า เด็กก่อนวัยเรียนเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 53.72 มีอายุ 6 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.08 โดยมีอายุเฉลี่ย 5.60 ปี ($SD = .87$) ผลเทียบน้ำหนักอายุ ส่วนใหญ่มีน้ำหนักตามเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 70.74 ผลเทียบ

ส่วนสูงอายุ ส่วนใหญ่มีส่วนสูงตามเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 60.64 และผลเทียบน้ำหนักส่วนสูง ส่วนใหญ่สมส่วน คิดเป็นร้อยละ 80.85

2. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครองในกลุ่มชาติพันธุ์พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 67.02 มีอายุอยู่ในช่วง 31–40 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.74 โดยมีอายุเฉลี่ย 33.51 ปี ($SD = 8.26$) ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่ คิดเป็นร้อยละ 71.28 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.04 ส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับเด็ก คือ เป็นมารดา คิดเป็นร้อยละ 62.23 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวอยู่ในช่วง 5–7 คน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.40 โดยมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 5.01 คน ($SD = 1.59$) ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 75 มีรายได้ของครอบครัวอยู่ในช่วง 0–5,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 86.70 โดยมีรายได้ของครอบครัวเฉลี่ย 4,053.84 บาทต่อเดือน ($SD = 3,576.88$) มีรายจ่ายของครอบครัวอยู่ในช่วง 0–5,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 97.87 โดยมีรายจ่ายของครอบครัวเฉลี่ย 2,149.79 บาทต่อเดือน ($SD = 1,601.48$) และมีการจัดอาหารตามวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 59.57

3. ความรู้เรื่องโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองในกลุ่มชาติพันธุ์พบว่า ผู้ปกครองมีความรู้เรื่องโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียนในระดับปานกลางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.28 และมีคะแนนเฉลี่ยความรู้เรื่องโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียนในระดับน้อย ($M = 8.85$, $SD = 2.29$)

4. ทักษะเกี่ยวกับโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองในกลุ่มชาติพันธุ์พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีทัศนคติเกี่ยวกับโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียน

ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 95.21 และมีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติเกี่ยวกับโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียนในระดับปานกลาง ($M = 48.27$, $SD = 4.56$)

5. การรับรู้เกี่ยวกับภาวะโภชนาการของผู้ปกครองในกลุ่มชาติพันธุ์พบว่า ผู้ปกครองมีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะโภชนาการในระดับต่ำ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.87 และมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้เกี่ยวกับภาวะโภชนาการในระดับปานกลาง ($M = 12.35$, $SD = 4.38$)

6. พฤติกรรมการดูแลด้านโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองในกลุ่มชาติพันธุ์พบว่า ผู้ปกครองมีพฤติกรรมการดูแลด้านโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียนในระดับไม่ดี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.87 และมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดูแลด้านโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียนในระดับปานกลาง ($M = 44.05$, $SD = 3.87$)

7. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดูแลด้านโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองในกลุ่มชาติพันธุ์พบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่ ความรู้เรื่องโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียน และทัศนคติเกี่ยวกับโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียน สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการดูแลด้านโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองได้ร้อยละ 33.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\text{adj. } R^2 = .332$, $p < .001$) โดยทัศนคติเกี่ยวกับโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียนสามารถทำนายพฤติกรรมการดูแลด้านโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองได้มากที่สุด ($\text{Beta} = .329$, $p < .001$) รองลงมา คือ กลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่ ($\text{Beta} = .300$, $p < .001$) และความรู้เรื่องโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียน ($\text{Beta} = .184$, $p < .001$) ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความสามารถในการทำนายของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดูแลด้านโภชนาการ
ในเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองในกลุ่มชาติพันธุ์ (n = 188)

ปัจจัยทำนาย	b	SE	Beta	t	p
ทัศนคติเกี่ยวกับโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียน	.279	.053	.329	5.245	< .001
กลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่	2.570	.550	.300	4.673	< .001
ความรู้เรื่องโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียน	.309	.111	.184	2.783	< .001

Constant = 26.005, R = .585, R² = .342, adj. R² = .332, F = 31.930, p < .001

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองในกลุ่มชาติพันธุ์มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดูแลด้านโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียนในระดับปานกลาง ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ผู้ปกครองเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในเรื่องภาวะโภชนาการของเด็ก คือ การดูแลเรื่องอาหารและพฤติกรรม การบริโภคอาหารของเด็ก แต่เนื่องจากบริบทพื้นที่ มีความแตกต่างกัน อีกทั้งภาษาที่ใช้ในการสื่อสารก็มีความแตกต่างกัน จึงอาจทำให้ผู้ปกครองในกลุ่มชาติพันธุ์มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดูแลด้านโภชนาการเพียงแค่ระดับปานกลาง นอกจากนี้ ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่ (ร้อยละ 71.28) ซึ่งมีวิถีชีวิตที่พึ่งพาธรรมชาติเป็นหลัก ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ปลูกข้าว ข้าวโพด โดยมักปลูกเพื่อบริโภคในครัวเรือนมากกว่าขาย รองลงมา คือ อาชีพรับจ้าง กลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่ไม่ชอบความวุ่นวาย มักตั้งถิ่นฐานบนพื้นที่สูง (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย, 2559) และมักอาศัยอยู่รวมกันเป็นแบบครอบครัวใหญ่ ซึ่งอาจส่งผลต่อพฤติกรรมการดูแลด้านโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครอง อย่างไรก็ตาม ทางโรงเรียนมีระบบการจัดการเรื่องโภชนาการ มีการจัดสรรอาหารกลางวันให้แก่เด็กก่อนวัยเรียน และทางพื้นที่รับผิดชอบของเขตองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นได้มีการจัดสรร

นมโรงเรียนให้แก่โรงเรียน รวมทั้งโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลได้มีการประเมินภาวะโภชนาการให้แก่เด็กในโรงเรียน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของวิวัน ละมุนเทียร, วิทยากร สอนสนาม, ชูดาภา เพิ่มวงศ์, และมยุรี กมลบุตร (2565) ที่พบว่า ผู้ดูแลเด็กก่อนวัยเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการสร้างเสริมโภชนาการแก่เด็กก่อนวัยเรียนในระดับดีมาก

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่ ความรู้เรื่องโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียน และทัศนคติเกี่ยวกับโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียน สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการดูแลด้านโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองในกลุ่มชาติพันธุ์ได้ร้อยละ 33.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยทัศนคติเกี่ยวกับโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียนสามารถทำนายพฤติกรรมการดูแลด้านโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองในกลุ่มชาติพันธุ์ได้มากที่สุด โดยมีผลทางบวก แสดงว่า ผู้ปกครองในกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีทัศนคติเกี่ยวกับโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียนดี จะมีพฤติกรรมการดูแลด้านโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียนเพิ่มขึ้น ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ทัศนคติประกอบด้วยความคิดและความรู้เป็นหลัก เมื่อบุคคลมีความรู้จะส่งผลต่อทัศนคติ และก่อให้เกิดพฤติกรรมในทางที่เหมาะสม (Bloom, 1956 อ้างถึงในสุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2549) ซึ่งครอบครัวมีความสำคัญในการดูแลด้านโภชนาการแก่เด็ก โดยผู้ปกครองต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติและวิธีการเลี้ยงดูให้เหมาะสม

(อุรวรรณ เข้มบริสุทธิ, 2563)

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่สามารถทำนายพฤติกรรมการดูแลด้านโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองในกลุ่มชาติพันธุ์ได้ ทั้งนี้ อธิบายได้ว่า กลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่มีการอยู่อาศัยบนพื้นที่สูง มีการจัดอาหารตามวัฒนธรรมของตนเอง โดยวัตถุดิบที่ใช้ประกอบอาหารเป็นพืชผักที่ปลูกเองมากกว่าการซื้อ สอดคล้องกับการศึกษาของกฤตานัน เตชยานนท์ และ บัณเฑาะว์ ศิริสัญลักษณ์ (2558) ที่พบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่มีวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่ม ทั้งด้านการอยู่อาศัยและการบริโภคอาหาร มีการหาวัตถุดิบจากแหล่งที่มาจากรธรรมชาติหรือการเพาะปลูกมากกว่าการซื้อขาย ซึ่งความใกล้ชิดกับธรรมชาติดังกล่าวอาจส่งผลทางบวกต่อพฤติกรรมการดูแลด้านโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียน

ผลการวิจัยพบว่า ความรู้เรื่องโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียนสามารถทำนายพฤติกรรมการดูแลด้านโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองในกลุ่มชาติพันธุ์ได้ โดยมีผลทางบวก แสดงว่า ผู้ปกครองในกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความรู้เรื่องโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียนมาก จะมีพฤติกรรมการดูแลด้านโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียนเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ อธิบายได้ว่า ความรู้เกิดจากพฤติกรรมการเรียนรู้ รวมถึงการมองเห็น การได้ยิน และการจำได้ เมื่อนักศึกษามีความรู้จะส่งผลต่อทัศนคติและก่อให้เกิดพฤติกรรมในทางที่เหมาะสม (Bloom, 1956 อ้างถึงในสุรพงษ์ ไสธนะเสถียร, 2549) ซึ่งความรู้เรื่องโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองในกลุ่มชาติพันธุ์มีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับบริบทพื้นที่และวัฒนธรรม โดยผู้ปกครองในกลุ่มชาติพันธุ์มีการอาศัยอยู่บนพื้นที่สูง ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารมีความแตกต่างกัน การเข้าถึงเทคโนโลยีเกี่ยวกับข้อมูลด้านโภชนาการอาจไม่เพียงพอเท่ากับผู้ปกครองไทยพื้นราบ ซึ่งผู้ปกครองไทยพื้นราบมีการอาศัยอยู่ในชุมชนเมือง มีโอกาสได้รับข้อมูลข่าวสารด้านโภชนาการมากกว่าผู้ปกครองในกลุ่มชาติพันธุ์ จึงทำให้ผู้ปกครองในกลุ่มชาติพันธุ์มีคะแนนเฉลี่ยความรู้เรื่องโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียน

ในระดับน้อย ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ใกล้เคียงกับการศึกษาของธมกร เขียวภูริเดช, พรรณรัตน์ แสงเพิ่ม, และวนิดา เสนะสุทธิพันธุ์ (2562) ที่พบว่า ผู้ปกครองที่เด็กก่อนวัยเรียนมีภาวะผอม มีความรู้ทางโภชนาการน้อยกว่าผู้ปกครองที่เด็กก่อนวัยเรียนมีภาวะสมส่วน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเสริมสร้างทัศนคติเกี่ยวกับโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียนและความรู้เรื่องโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียนให้แก่ผู้ปกครองในกลุ่มชาติพันธุ์ โดยใช้กลวิธีที่น่าสนใจและใช้สื่อที่เข้าใจง่าย เพื่อให้ผู้ปกครองมีพฤติกรรมการดูแลด้านโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียนได้ถูกต้องยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการพัฒนาและศึกษาผลของแนวทางการจัดการปัญหาโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองในกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ เช่น กลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่ โดยเน้นการเสริมสร้างทัศนคติและความรู้เรื่องโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กฤตานัน เตชยานนท์, และบัณเฑาะว์ ศิริสัญลักษณ์. (2558). การดำรงความเป็นลาหู่ในโลกสมัยใหม่. ใน *เอกสารการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปี 2558* (น. 1102-1108). สืบค้นจาก <https://rsucon.rsu.ac.th/files/proceedings/nation2015/G4-64.pdf>
- กองกิจการนิคมสร้างตนเองและพัฒนาชาวเขา กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ. (2559). *ทำเนียบชุมชนบนพื้นที่สูง ครอบคลุมพื้นที่ 20 จังหวัดของประเทศไทย ประจำปี พ.ศ. 2559*. สืบค้นจาก https://hhdc.anamai.moph.go.th/th/pa2564-1-27/download?id=70081&mid=35117&mkey=m_document&lang=th&did=22762

- กองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ. (2560). *เด็กทุกคนสำคัญเสมอ*. สืบค้นจาก https://www.unicef.org/thailand/tha/Thailand_MICS_Fact_Sheet_TH.pdf
- ณัฐณี แจ้งจำ. (2549). *การรับรู้โภชนาการชนบทที่มีต่อเด็กปฐมวัยของผู้ค้าปลีกในกรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธมกร เขียวฤทธิ์เดช, ดวงฤทัย แสนคุ้มหอม, และสุภารัตน์ วันงามวิเศษ. (2565). ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะโภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลเมืองศรีไค อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารพยาบาลทหารบก*, 23(3), 149–157.
- ธมกร เขียวฤทธิ์เดช, พรพรรณรัตน์ แสงเพิ่ม, และวนิดา เสนาะสุทธิพันธุ์. (2562). การศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยด้านผู้ปกครองในเด็กก่อนวัยเรียนที่มีภาวะผอมและภาวะอ้วนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพ*, 42(3), 75–83.
- วิวัน ละมุนทิพย์, วิภากร สอนสนาม, ชุตานา เพิ่มวงศ์, และมยุรี กมลบุตร. (2565). ความรู้ ทัศนคติ พฤติกรรมการสร้างเสริมโภชนาการของผู้ดูแลและระดับภาวะโภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียน. *วารสารการพยาบาล*, 24(1), 67–74.
- วีรวัลย์ ศรีนิคม. (2561). *ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะโภชนาการของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- สถาบันอาหาร. (2559). *เด็กอาเชียนเผชิญภาวะวิกฤต 'โรคขาดสารอาหาร-อ้วน'*. สืบค้นจาก http://fic.nfi.or.th/foodindustry_ceo_view.php?smid=1276
- สมควร ใจกระจ่าง. (2560). *โครงการส่งเสริมโภชนาการและสุขภาพอนามัยเด็กและเยาวชน ในถิ่นทุรกันดาร (กพด.) อำเภอมกน้อย จังหวัดเชียงใหม่*. สืบค้นจาก <http://docanamai.homeip.net/index.php?r=str-project/view&id=1183#>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2. (2560). *ระบบจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล*. สืบค้นจาก <https://portal.bopp-obec.info/obec60/publicstat/report?areaCode=57020000&schoolCode=>
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย. (2559). *เสน่ห์เชียงราย หลากหลายชาติพันธุ์สารอาหาร*. สืบค้นจาก https://www.mculture.go.th/chiangrai/article_attach/article_fileattach_20161103104554.pdf
- สำนักโภชนาการ กรมอนามัย. (2565). *รายงานประจำปี 2565 เฝ้าระวังทางโภชนาการ*. สืบค้นจาก <https://nutrition2.anamai.moph.go.th/th/ebnutritionsurveillance/4261#wow-book/>
- สำเริง จันทสุวรรณ, และสุวรรณ บัวทวน. (2547). *คู่มือการใช้สถิติสำหรับการศึกษาทางสังคมศาสตร์. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*.
- สิริกัญญ์ แก้วพรหม. (2549). *พฤติกรรมการบริโภคอาหารตามสุขบัญญัติแห่งชาติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอนาทม จังหวัดนครศรีธรรมราช* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุรพงษ์ ไสยะเสถียร. (2549). *การสื่อสารในองค์กร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ประสิทธิ์ภัณฑ์แอนด์พรินติ้ง.

- สุวรรณา เขียงขุนทด, ชนิตา มัททวางกูร, กุลธิดา จันทรเจริญ, เนตร หงษ์ไกรเลิศ, นรี รมย์นุกูล, จุติมา อุดมศรี, และสมหญิง เหมงามูล. (2557). *ความรู้และพฤติกรรมการบริโภคอาหารของประชาชนในเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร (รายงานผลการวิจัย)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสยาม.
- เสาวณีย์ เทศนัย, เพ็ญมาศ สุคนธ์จิตต์, และกิตติพร เนาว์สุวรรณ. (2564). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงด้านโภชนาการของเด็กวัยก่อนเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอตะโหนด จังหวัดพัทลุง. *วารสารวิชาการสาธารณสุขชุมชน*, 7(4), 101–116.
- อุรุวรรณ แยมบริสุทธิ์. (2563). เด็กอ้วน.....ปัญหาที่ท้าทายครอบครัวและสังคม. *วารสารโภชนาการ*, 55(1), 17–40.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610. Retrieved from <https://doi.org/10.1177/001316447003000308>
- Maiman, L. A., & Becker, M. H. (1974). The Health Belief Model: Origins and correlates in psychological theory. *Health Education Monographs*, 2(4), 336–353. doi:10.1177/109019817400200404
- World Health Organization. (2018). *Malnutrition*. Retrieved from <http://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/malnutrition>
- World Health Organization. (2020). *Nutrition*. Retrieved from <https://www.who.int/southeastasia/health-topics/infant-nutrition>